

Мотивска сличност у приповеткама Ива Андрића и роману Миодрага Булатовића „Црвени петао лети према небу“

- Критика „јаког“ субјекта
- Мотив гашења породице, разводњене крви и трулог корена
- Име које изневерава карактер јунака
- Суровост терена рефлектована на људе
- Осећај скучености; клаустрофобија
- Нихилизам прочитан у пространству и празнини
- Иницијација јунака и покушај стапања са средином
- Дихотомија они / ми; своје / туђе
- Раскорак у очекивањима заједнице (средине) и појединца
- Ликови на маргини
- Гротеска / обновљени реализам
- „Конгломерат народа и вера“
- Смрт као избављење; свадба као смрт
- Циклична кулминација зла
- Интуиција ликова на маргини
- Пропитивање уобичајених конотација и симбола

За логоровања¹

- „Он (*наша*) је мрзио сву ту земљу, мрачну и горовиту, са растрганим пејзажом и лудом климом, као и њене становнике, вјечно немирне и завађене, јер му је било одвратно све што је гласно, оштро и неумјерено.“ (311)
- „И ваздушне струје што слазе са планинских повола, чим дођу над котлину зауставе се, смлаче, закруже вртоглаво у све уморнијој спирали и коначно лијежу изнемогле на већ наслагане спарне слојеве.“ (314)
- „Од множине прождрљива и беспослена свијета, стоке и коња, логор је заударо надалеко. У спарини и непомичну ваздуху као да и сама земља под њима труне и смрди.“ (315)
- „Са собом је водио Шех Дедију који, под маском доброћудне шашавости крио читаво блага здрава разума и умјешности.“ (317)
- Мула Јусуф (крволук) – бивши имам, карактерише га „ученост и разврат“
- Људи метонимијски представљени као уста и стомаци
- Кадијина жена – „крезуба и плъснатих груди, сва искривљена и отрцана од обилажења по собама, свађе са слушкињама и прекомјерне штедне“ (316)
- „Говор јој се био одузео. Гледала је укочено и тупо у свијет, не распознавајући и не схватајући ништа.“ (320)

¹ И. Андрић, *Мост на Жети*, Дерета, Београд, 2004.

- „Дјевојка некакао беспомоћно и предано рашири руке (изгледало је као да се разапиње) и скиде јечерму.“ (321)
- „Дјевојка се сави, паде и испуни кут собе, а Мула допаде и помијеша се вас са њом.“ (320)

Олујаци²

- „Висока стрмен на високој равни“
- „Све у Улујацима добро расте, осим људи. Олујачки човек је онизак, кривих ногу, широких али не правих леђа, несразмерно дугих руку, широка лица са спљоштеним носом и са црним малим очима безизразна али упорна погледа, великог врата који је при дну проширен тако да с трупом чини нераздвоју целину. Њих је у чаршији лако познати међу стотинама других сељака. Услед непрестаног пењања и спуштања, на које их је осудио положај њиховог села, они имају нарочито држање при ходу: цела горња половина тела им је забачена унатраг.“ (335)
- „Тврди и злоћудни свет кепеца и шумских наказа.“ (335)
- „Жене се понајвише између себе“ (336)
- Венчање Олујчанина и младе из околине Мостара – „За Олујаче, то је било ново и нечувено. Старији људи у селу и у самој породици нису одобравали ту женидбу из далеког туђег света.“ (336)
- „Кућа, младожења и чељад, све је било страшно невероватно и неописиво.“ (337)
- Контраст између младе Мостарке и фамилије - „ситан и нелеп сој људи“ (338)
- „Мирисао је на земљу, на тор, на устајало млеко. Прилазио би јој немо, душмански. Исто се тако одмицао од ње. А шта је тада бивало између њих, то зна само глува ноћ и несрећна женска судбина којој су уста заливена.“ (338)
- Параноични супруг; „Болесна потреба за мучењем и уништавањем“ (339)
- „Муж је стајао поред ње и чекао као стрпљив крвник“ (339)
- „Кад не успе да скрије сузе, укућани јој кажу тупо и хладно да је то невестинско: `да отплаче она док не проплаче дете`.“ (340)

Чудо у Олову³

- Осмех који са собом носи „бијес и неваљалство“ јер је „разливен, туп и чулан“
- „У њему (осмеху) је било нешто што је њу, која је долазила из здраве из свјеже ливањске породице, кроз све ове године и до дана данашњег, испуњавало страхом и гађењем.“ (360)

² И. Андрић, *Мост на Жепи*, Дерета, Београд, 2004.

³ И. Андрић, *Мост на Жепи*, Дерета, Београд, 2004.

- „Личила је у свему на мајку и њену здраву ливањску родбину.“ (361)
- Болесно дете као „кућна несрећа и божје покарање“
- „Она је знала да је то Бадемлића смијешак и да ту нема здравља и да је све било узалуд.“ (366)

Црвени петао лети према небу⁴

- „Болесна и танковратна деца, махом гола и крива; шиљоглави очеви варошлије с кесама испод очију; крезубе женетине размекшаних трбушина и шоткастих ногу; бели старци и слинаве бабе без гласа и тежине.“ (9)
- „Ја сам добар човек. Мана ми је само то што не могу да живим док не урадим нешто лоше. Али сам, у ствари, јако добар човек. То сви знају.“ (19)
- „Без оних којих нема може се и мора живети. Не може се само без живих. Њих треба волети и жалити. Живима је теже него вама овде.“ (73)
- „Ми одавно нисмо оно што се о нама мисли и говори. Тешимо се причама о старој слави; лажима се уљуљкујемо. А болест и туга одавно спавају у нашем месу и у нашој крви. (...) Имао сам три сина. Били су ситни, кржљави, ружни, и смрт их је брзо покосила. (...) Довео сам те да нам, ако се то икако буде могло, поправиш разводњену крв.“ (153)
- „Ја бих више волео да ми се на кући вије црн барјак но што се овако веселим.“ (54)

⁴ М. Булатовић, *Црвени петао лети према небу*, Штампар Макарије, Београд, 2016.